

Professor Axel Smith døde 25 juli 2003, 79 år gammel. En mann preget av høy integritet og stort engasjement er borte.

Axel Smith ble født i Grimstad, men hadde deler av sin oppvekst i Oslo. I 1942 kom han med i det illegale motstandsarbeidet og ble arrestert. Etter hard behandling og fengsel i Norge kom han til konsentrasjonsleiren Sachsenhausen der han ble værende til krigens slutt. I de senere år engasjerte han seg sterkt i arbeidet blant de tidligere krigsfanger og deltok flere ganger som «tidsvitne» for skoleelever som reiste på tur til de tidligere tyske konsentrasjonsleirene.

Axel Smith tok i 1950 teologisk embetseksamen ved Det teologiske Menighetsfakultetet (MF), med Praktikum året etter. Etter studier ved Princeton i 1952, folkeskolelærer i Holla kommune, lektor ved lærerskolene i Volda og Bergen, kom han til MF som fakultetslektor i 1968. Fra 1985 var han professor samme sted.

Axel Smith ble en av de drivende krefter på MFs nyopprettede Institutt for kristendomskunnskap. Det var svært viktig for ham at Instituttet beholdt en klar skoleprofil. Han underviste særlig i etikk og videreutviklet etikken som undervisningsfag i mer konkret og hverdagsorientert retning. Studentene møtte her en meget engasjert lærer. Han var oppriktig glad i det å formidle og møtte studentene på en smilende, inkluderende og lyttende måte. Hundrevis av takknemlige studenter har møtt Axel Smith på denne måten.

Han begynte tidlig å arbeide med svensk teologisk tradisjon og i 1976 forelå en inngående analyse av den norsk-svenske teologen Anton Fridrichsen, Anton Fridrichsons kristendomsforståelse. Smith er i boken på jakt etter «det mer eller mindre konsistente teologiske helhetssyn» (s. 17) hos Fridrichsen. Fridrichsens interesse både for det eksegetiske (realistisk bibeltolkning) og det systematiske gav etter Smiths mening grunnlag for en systematisk orientert analyse. Som grunnlag for analysen lå et svært fortjenstfullt arbeid med å samle og sammenstille et stort og meget spredt materiale. I særlig grad var Axel opptatt av sosialetiske problemstillinger, både på aksjonsplanet og i mer akademisk forstand. Boken Rett fordeling (1982) er en drøfting av rettferdighetsbegrepet, særlig på bakgrunn av urettferdigheten og den materielle skjevfordeling mellom nord og sør. I denne boken kommer en annen viktig side ved Axel Smith som teologisk lærer til uttrykk: Et stort personlig engasjement for rett og rettferdighet

kombinert med vilje og evne til å utvikle og avklare dette også i akademisk forstand. Smith var drivkraften bak en ny lærebok i etikk (På skaperens jord, 1984) som skapte et faglig meget fruktbart etikkmiljø på MF. Hans arbeid med livssynsbegrepet har likeledes satt spor etter seg. I sine pensjonistår gav han ut en bok med prekenes av en av sine forfedre, den rasjonalistisk orienterte presten Axel C. Smith. I prekenene dokumenteres en meget samfunnsorientert forkynnelse med interesse for bygdelivet i Norge og Europa.

Axel Smith var aldri noen «karriere-teolog» i akademisk forstand. Hans akademiske hjerte lå mer i formidlingen og interessen for studentene enn i et ønske om å produsere store mengder av skriftlige arbeider. Han brakte inn i undervisningen et bånd mellom kristen etikk, konkret liv og allmenn livsvisdom og var selv aldri redd for å stille selv de mest radikale spørsmål. For Axel Smith var det ikke noen avstand mellom det han lærte og det han levde